

Luka 6,1-5

Propovijed: **Isusov nauk vs. Farizejski nauk #5**

napisao: Danijel Dragaš

2024.

ŠABAT

1. Kao i u prijašnjim propovijedima, vjerujem da Isus nastavlja suočavati farizeje s laži u koju oni vjeruju – a to je da njihova usmena tradicija predstavlja pravo i jedino tumačenje Mojsijevog Zakona. Kada je Isus rekao da novo vino ne može ići u stare mjehove, pod „novo“ vjerujem da je mislio na obnovu pravog značenja Mojsijevog Zakona, a pod „stare mjehove“ na usmenu tradiciju farizeja, koja je do tog trenutka, u kojem oni razgovaraju, vladala stoljećima kao najdominantnija sljedba unutar židovske kulture.

1.1. U prethodnoj propovijedi govorio sam o pravom značenju posta koji je ugodan Bogu. Danas ću govoriti o šabatu. Pokušat ću izložiti razliku između farizejskog gledanja i Božjeg gledanja na značenje šabata.

1.2. **(Luka 6,1–2)** „Jedne subote, kad je Isus prolazio kroz usjeve, njegovi su učenici trgali klasje, trli ga rukama i jeli. Tada neki farizeji upitaše: ‘Zašto činite što nije dopušteno činiti u subotu?’“

1.3. Kao što čitamo u tekstu, Isus i njegovi učenici su na šabat (subotnji dan) hodali kroz usjeve, i dok su hodali, učenici su čupali klasje rukama, trljali ga među dlanovima i jeli. Vrlo je vjerojatno da je Isus svojim primjerom pokazao da je u redu to što oni čine – da jedu na šabat.

1.3.1. U Ponovljenom zakonu 23,25–26 čitamo da je Jahve Izraelcima dopustio jesti iz susjedovih vinograda i njiva. Mogli su jesti koliko god žele, ali nisu smjeli uzimati veće posude s namjerom da u njih skupljaju ono što uberu. Ovdje vidimo da je Mojsijev Zakon dopuštao upravo ono što su Isusovi učenici činili.

1.3.2. Ali danas je šabat. Vidimo u daljnjem tekstu, u Luki 6,2, da farizeji opominju i kritiziraju Isusa i njegove učenike zbog uzimanja klasja na šabat.

1.4. Pitanje koje se nameće jest: otkud su se pojavili farizeji? Jesu li odlučili aktivno slijediti čovjeka zvanog Isus s namjerom da ga uhvate u laži i unište njegovu službu? Ili su farizeji, u želji da cijeli narod sprovodi njihovu usmenu predaju, stražarili po selima, mjestima i gradovima kako bi opominjali svakoga tko bi prekršio njihova pravila? Mislim da odgovor leži u oba navedena primjera.

Kroz proučavanje Evanđelja polako shvaćamo i dobivamo sliku srca jednog farizeja i vidimo koje su vrijednosti njima bile od najveće važnosti. Drugim riječima, oni su revno i rigorozno provodili svoju usmenu predaju i trenirali običan puk da čini isto. Da je to istina, vidimo u pitanju koje su postavili Isusu: „Zašto činite što nije dopušteno činiti na šabat?“

1.4.1. Prije nego što krenemo dalje, gdje im Isus odgovara na njihov upit, vratit ćemo se u Stari zavjet, gdje piše o šabatu. Pronašao sam dva mjesta gdje Bog, kroz Mojsija, govori svome izabranom narodu što moraju činiti na šabat. Pročitat ćemo oba odlomka:

1.5. **(Izlazak 20,8–10)** „Sjeti se da svetkuješ dan subotnji. Šest dana radi i obavljaš sav svoj posao. A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živina tvoja, niti došljak koji se nađe unutar tvojih vrata.“

1.6. **(Ponovljeni zakon 5,12–13.15)** „Dan subotnji obdržavaj i svetkuj, kako ti je naredio Jahve, Bog tvoj. Šest dana radi i obavljaš sav svoj posao. Sjeti se da si i ti bio rob u zemlji egipatskoj i da te odande izbavio Jahve, Bog tvoj, rukom jakom i ispruženom mišicom. Zato ti je zapovjedio Jahve, Bog tvoj, da držiš dan subotnji.“

1.7. Što Mojsijev Zakon zapravo govori o šabatu? Jesu li Isusovi učenici smjeli jesti klasje na šabat prema Mojsijevom Zakonu? Jesu li farizeji u pravu u svojim stavovima? To su pitanja s kojima ćemo se pokušati suočiti kroz ovu propovijed.

Naravno, Isus je taj koji će nam dati odgovor. Kada čitamo upute Jahvine prema Njegovu izabranom narodu, dolazimo do zaključka da Bogu nije smetalo da pojedinac bude aktivan taj dan. Međutim, fokus pojedinca morao je biti drugačiji nego u ostale dane tjedna.

Židov je šest dana radio i činio sve što običan čovjek čini tijekom tjedna: radio je, obnašao svoje dužnosti kao otac, suprug, susjed, prijatelj, poslodavac, radnik... Ali na šabat Bog je tražio od svog naroda da taj dan bude poseban i posvećen Jahvi.

Toga dana svaki se Židov morao prisjetiti što je Bog učinio i što je obećao učiniti za svoj narod.

Muškarci, žene, djeca, njihovi robovi – svi su morali taj dan prestati raditi ono što inače čine šest dana, kako bi taj dan bio posvećen Onome koji je učinio čudesna znamenja među njima – znamenja kojima je svjedočio cijeli starovjekovni svijet. Onome koji je kroz Abrahama, Izaka i Jakova, a sada i kroz Mojsija, obećao da će Izraelce učiniti svetim narodom kojem će se jednog dana svi ostali narodi pokoriti i diviti im se. „Ja ću biti Bog njihov, a oni narod moj.“

2.2. S tim rečeno, Jahve nije imao ništa protiv da pojedinac bude aktivan taj dan, ali njegova aktivnost – kao i aktivnost cijele zajednice – morala je pokazivati da je taj dan posvećen Jahvi. To je bio dan slavlja, čitanja Tore, zajedništva, dan kada su se zajedno podsjećali na sva silna djela koja je Bog učinio među njima.

To je bio dan kada su brige ovoga života bile stavljene na stranu, i kada se svaki Izraelac podsjećao zašto je zapravo stvoren – da promiče i odražava svetost i dobrotu Jahvinu u ovom svijetu.

Ali ako si poslao svog roba da i dalje radi i zarađuje za tebe dok ti ne radiš, ako si nastavio brinuti o ovozemaljskim stvarima i radostima, tada si činio aktivnosti koje su bile zabranjene i koje nisu bile dobre u očima Jahve, Boga tvoga.

Vjerujem da ovaj kratak opis šabata daje jasan portret o tome što je srž i bit pravog značenja šabata.

ŠABAT U ISUSOVO VRIJEME

3. U Isusovo vrijeme vladalo je potpuno drugačije značenje šabata. U usmenoj tradiciji farizeja postojale su kategorije pravila, a unutar svake kategorije bila su propisana pravila koja se nisu smjela činiti na dan šabata; bilo ih je stotine. Pitanje koje se nameće jest: nalaze li se ta pravila, zapisana u usmenoj tradiciji farizeja, u knjigama Starog zavjeta i Mojsijevog Zakona? Ne, ne nalaze se! Farizeji su, u svojoj revnosti da ne prekrše nijedno slovo Mojsijevog Zakona, krivo protumačili sam Zakon i došli do zaključka da trebaju propisati vlastite zakone koji neće dopustiti da pojedinac prekrši Mojsijev Zakon. Zato su nastala pravila koja su trebala spriječiti pojedinca da prekrši Božji Zakon, i ako je pojedinac to detaljno i revno činio, smatrao se u dobrom odnosu s Jahvom.

3.1. „Ne rad“ je u njihovu umu imao drugačije značenje nego u Božjem umu. Oni su „ne rad“ doslovno shvatili, pa im je na dan šabata fokus bio detaljno izvršiti sva pravila navedena u njihovim zapisima. Zbog toga im prava srž i bit šabata nisu bile ni na kraj pameti. Drugim riječima, zaludenost u provođenju vlastitih pravila činila ih je slijepima za promicanje svetosti i dobrote Jahve, Boga njihova. Radije su robovali novom bogu koji se zvao farizejski zakon.

3.2. Da dokažem da je to tako i danas, ispričat ću vam kratku priču. Jedan moj dragi brat u Kristu odlučio je prije nekoliko godina posjetiti Jeruzalem. Na dan šabata šetao je ulicama grada, i u jednom trenutku ga je jedan Židov zamolio da pođe s njim u njegovu kuću i ugasi svjetlo u frižideru. Zašto je moj brat to mogao učiniti? Zato što je u umu Židova on poganin, i ako on to učini, to je u redu. Ali ako ja, kao Židov, to učinim, kršim Mojsijev Zakon i Zapovijed kojom je Bog rekao da na dan šabata mi, kao izabrani narod, ne smijemo raditi.

3.3. Možemo li zamisliti koliko je ta situacija i njihovo uvjerenje bizarno, čudno i pomalo ludo? Neka pravila koja su farizeji sami sebi stavili na teret besmislena su i blesava, a ovaj događaj s dragim bratom i Židovom dokazuje da je to tako. Vratimo se na pitanje: je li Mojsijev Zakon, to jest Jahve, tražio da Njegov narod to čini? Nije! Oni su, nažalost, potpuno promašili bit slavlja šabata.

ŠABAT (ODMOR, PRESTANAK)

4. Idemo dalje. Značenje riječi „šabat“ je „odmor“ ili „prestanak“. Zašto je Bog baš taj dan tražio da Izraelci odmaraju? Ima li dan subotnji u Božjim očima poseban značaj, ili je to mogao biti bilo koji drugi dan? Samo da kažem: u kulturi Izraelaca dan subotnji je posljednji dan u tjednu, to jest sedmi dan u tjednu.

4.1. Idemo pokušati odgovoriti na postavljena pitanja. Ako se sjećate, naveo sam u ranijim propovijedima da je Bog najprije Abrahamu obećao da će od njega učiniti veliki narod – narod koji će biti Božji izabrani narod, narod koji će On posvetiti. Nakon Abrahama, Izaka i Jakova, tijekom izraelskog ropstva u Egiptu, Mojsije dolazi na scenu, i Bog kroz Mojsija izbavlja svoj narod iz ropstva Egipćana, daje im Mojsijev Zakon na brdu Sion i vodi ih u obećanu zemlju. U tom događaju vidimo da je Bog polako počeo ispunjavati svoje obećanje dano Abrahamu u davna vremena: „*Velik ću narod od tebe učiniti¹*“, „*Jer svu zemlju što je možeš vidjeti dat ću tebi i tvome potomstvu zauvijek²*.“ Imajući to

¹ Postanak 12,2

² Postanak 13,15

na umu, Mojsije im daje upute: „*Ta Jahve je šest dana stvarao nebo i zemlju, more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinuo*“³. Što on želi reći Izraelcima tom izjavom: „i počinuo je sedmi dan“? Zašto je dan subotnji važan? Ovo što ću sada reći čista je pretpostavka s moje strane – nigdje u Bibliji ne vidimo da je doslovno zapisano da Izraelci moraju tako gledati na taj stih – ali se kroz proučavanje Pisma može shvatiti da su autori Biblije znali da je to istina i poučavali svoj narod u tom duhu.

4.2. Bog je duh, svi to znamo, i znamo da se On ne treba odmarati. Zašto onda stoje riječi: „i odmorio se sedmi dan“? Naime, autori Biblije govore o „hesedu“ Boga kroz cijelo Pismo. „Hesed“ znači Božja vjernost ili dosljednost. Drugim riječima, ako je Bog odlučio nešto učiniti, nitko i ništa ga ne može spriječiti da to učini. I na kraju, ako Bog obeća nešto učiniti, vi, Izraelci, možete biti sigurni da će tako i biti. Mojsije razumije da je to istina i govori narodu: „*Kao što je Bog odlučio stvoriti svijet i sve što je u njemu, i onda počinuo – a zašto je mogao počinuti? Zato što je završio ono što je naumio! – isto tako, budi siguran, Izraelci, da će Bog ispuniti sva svoja obećanja dana Abrahamu, Izaku i Jakovu. Učinit će od tebe veliki narod, posvetit će te, bit ćeš svet i bogobojazan narod koji će u svijetu promicati Božju dobrotu. Kako možeš biti siguran u to? Zbog „heseda“ Božjeg. On je onaj koji dovršava ono što je naumio završiti. Kao što je Bog odmorio sedmi dan nakon stvaranja svijeta, tako će jednoga dana odmoriti nakon što ispuni sva obećanja dana vašim ocima.*“

- Ako tako gledamo na značenje subote, onda razumijemo da nije bitan „dan“ u tjednu kada se to događa, nego značenje zbog kojeg taj „dan“ postoji. -

4.3. Isto tako, mi kršćani koji poznajemo Novi zavjet razumijemo da je Bog na to obećanje dodao još jedno, koje izravno utječe na nas, nežidove. Bog obećava da ćemo jednog dana postati veličanstvena bića koja u sebi više neće imati ni trunčicu zla. Postat ćemo moralno dobra bića koja će u Njegovu budućem kraljevstvu promicati pravednost i dobrotu Božju. Mi, kršćani današnjice, isto kao i Izraelci, možemo računati na „hesed“ Božji. On će sigurno ispuniti svoja obećanja koja nam je dao kroz svoga Sina, Isusa Krista.

4.4. Na šabat su se Izraelci trebali vjerno podsjećati da je to doista istina i u radosnom iščekivanju strpljivo čekati da se „hesed“ Božji počne ispunjavati oko njih. S druge strane, kao i Izraelci, kad god da nam je šabat, moramo se podsjećati da je istina ono što nam je naš Učitelj Isus Krist obećao da će se dogoditi, a to je da ćemo jednoga dana postati moralno savršeno dobra ljudska bića – novi Adam; bit ćemo u tom pogledu isti kao i Božji Sin, Isus Krist, bezgrešni.

4.5. Primijetimo koliko je radikalno drugačija perspektiva izvornog Mojsijevog Zakona od usmene tradicije farizeja. Njihov je fokus bio što detaljnije sprovoditi pravila koja su naizgled obećavala da će spriječiti pojedinca da prekrši Božju zapovijed: „Ne radi na taj dan!“ Oni su vjerovali da ta pravila testiraju vjernost pojedinca prema Bogu i zbog toga su zaboravili ono najvažnije – „Bog nas je izabrao, obećao nam je dati svoj blagoslov. Taj dan je vrijeme slavlja, taj dan ljubimo Boga i slavimo obećanja koja će se jednoga dana ispuniti.“

³ Izlazak 20,11

OVDJE SE RADI O DOBROBITI LJUDSKIH ŽIVOTA

5. (Luka 6,3-4) „Isus im odgovori: 'Niste li čitali što učini David kad ogladnje on i njegovi pratitelji, da uđe u kuću Božju i uze prinesene kruhove, koje je dopušteno pojesti samo svećenicima, te da jede i da dade svojim pratiteljima?'“

5.1. Podsjetimo se, farizeji su prije Isusovog odgovora upitali: „*Zašto činite što nije dopušteno činiti na šabat?*“ Isus im odgovara protupitanjem, navodeći ih da razmisle o tekstu koji se nalazi u Starom zavjetu (Tori). Da bismo razumjeli o čemu Isus govori, idemo zajedno u

(Prvu knjigu o Samuelu 21,2–5) „David dođe u Nob k svećeniku Ahimeleku. Ovaj drščući pođe ususret Davidu i upita ga: 'Zašto si sam i nema nikoga s tobom?' A David odgovori svećeniku Ahimeleku: 'Kralj mi je dao nalog i rekao mi: 'Neka nitko ništa ne dozna zašto te šaljem i što sam ti zapovjedio!' A momke sam poslao da me dočekaju na tom i tom mjestu. A sada, ako imaš pri ruci pet hljebova, daj mi h, ili što god se nađe!' A svećenik odgovori Davidu: 'Nemam pri ruci običnog kruha, nego samo svetog kruha; ali samo ako su se tvoji momci uzdržalo od žena.'“

5.2. Napraviti ću mali uvod prije nego što pročitamo tekst, čisto da znamo zašto je David odlučio učiniti ono što je učinio. David je u to vrijeme bio posvećen od Jahve da bude sljedeći izraelski kralj. Kralj Šaul je tada vladao i znao je da je to istina. S vremenom je zamrzio Davida zbog te istine i nekoliko puta ga pokušao ubiti. U ovom događaju imamo dijalog između Davida i Jonatana, sina kralja Šaula. Jonatan je volio Davida kao samoga sebe. David je sumnjao da Šaul ponovno u srcu smišlja kako da ga ubije, pa tu sumnju dijeli s Jonatanom. Jonatan pristaje preispitati svoga oca kako bi vidio je li Davidova sumnja opravdana. Kaže Davidu: „*Prekosutra dođi na to i to mjesto, ja ću izaći vježbati s lukom i strijelom. Ako kažem mom slugi da je strijela pala tamo daleko, možeš se sigurno vratiti u dvor k mome ocu Šaulu. Ali ako kažem svome sluzi da je strijela pala tu bliže, znaj da te moj otac želi ubiti.*“ Kad je došao taj dan, Jonatan reče: „*Strijela je tu bliže!*“ David je shvatio da mora bježati.

5.3. U redu, vidimo da je David sa svojim pratiteljima došao u Nob, kod svećenika Ahimeleka, i tražio od njega hranu za sebe i svoje ljude. Ahimelek mu odgovara da nema običnog kruha, nego samo onaj koji je posvećen Jahvi. Zašto je kruh bio posvećen Jahvi? Naime, po Mojsijevim ceremonijalnim obredima⁴ svećenik je morao svaki tjedan ispeći dvanaest komada kruha koji bi sedam dana stajali kao znak posvete Jahvi. Nakon sedam dana pekli bi se novi komadi kruha, a stare bi pojeli svećenici – samo oni su smjeli jesti taj kruh; ostatak izraelskog naroda nije smio. Ono što možemo primijetiti iz teksta jest ovo: svećenik Ahimelek je, usprkos Božjoj zapovijedi, dao posvećeni kruh Davidu i njegovim pratiteljima. Zašto je to učinio? Zato što je Ahimelek razumio da su moralne zapovijedi Mojsijevog Zakona važnije od ceremonijalnih zapovijedi. On je razumio što je najvažnije – promovirati Božju dobrotu.

5.4. S druge strane, David zna da je posvećeni kruh zabranjen za jelo njemu i njegovim pratiteljima, ali to svejedno čini. On poznaje Boga svoga i zna da mu Bog to neće zamjeriti. Zašto? Zato što su on i njegovi pratitelji gladni i nemaju kamo drugdje otići. Po tekstu vidimo da su se Davidovi pratitelji držali podalje od žena, što pokazuje njihovu posvećenost i ljubav prema Jahvinim zapovijedima. Zbog toga su nedužni u očima Jahvinim. Oni su gladni ljudi koji bi umrli od gladi da nisu nešto pojeli. David zna da je dobro u očima Jahvinim tražiti od svećenika da im da kruh za jelo. Ovdje se radi o dobrobiti

⁴Levitski zakonik 24,5–9

ljudskih života, a to ima prednost pred ceremonijalnim zapovijedima.

5.5. Vjerujem da Isus ovim tekstom navodi farizeje da prepoznaju pravo značenje Mojsijevog Zakona. Kako to čini? On primjenjuje analogiju iz Davidove priče i povezuje je s događajem u kojem se On i Njegovi učenici nalaze. Isus želi da farizeji kroz Davidovu priču shvate što je Bogu najvažnije – je li to dobrota koju pokazujemo prema drugima ili pravila koja revno izvršavamo? Isus želi otvoriti oči farizejima i reći im: *„I sami vidite da Bog nije kaznio Davida jer je to učinio, i sami vidite iz teksta da Bog nije uzeo za zlo svećeniku Ahimeleku jer je dao posvećeni kruh Davidu i njegovim pratiteljima. Usprkos pravilima koja je Bog sam propisao u Mojsijevom Zakonu, Bog gleda na djelo svećenika Ahimeleka i Davida kao na nešto dobro i pravedno. Zašto? Zato što je Bogu najdraže da mi, kao ljudi, prikazujemo Njegovu dobrotu i milosrđe. Ako je to u suprotnosti s Njegovim ceremonijalnim zapovijedima, On nema ništa protiv toga – On sam više voli dobrotu i milosrđe (moralne zapovijedi) nego žrtvu (ceremonijalne zapovijedi) koje je propisao kroz Mojsijev Zakon.“*

BOŽJA DOBROTA JE VEĆA OD HRAMA

6. Dok u Evanđelju po Luki imamo kratak opis Isusovog odgovora farizejima, u Evanđelju po Mateju 12,1–7 njegov je odgovor puno opširniji i detaljniji. U šestom stihu Isus im je rekao: *„A ja vam kažem da je ovdje nešto veće od Hrama.“* U prošlosti, tijekom proučavanja Evanđelja došao sam do zaključka da Isus ovdje govori kako On, kao Mesija, budući kralj Izraela, ima pravo ne poslušati Mojsijeve zapovijedi. Isto tako, David, kao posvećeni budući kralj Izraela u ono vrijeme, imao je zbog svoje titule određene privilegije koje običan puk nije imao. Drugim riječima, vjerovao sam da Isus ovdje otprilike ovo govori: *„Ja, kao budući Mesija, Sin Božji, Sin Čovječji, veći sam od Hrama; mogu odlučiti opovrgnuti Mojsijeve zapovijedi kada mi to odgovara.“*

6.1. Prvo što moramo razumjeti jest da Isus razgovara s farizejima. Kada Isus govori o Hramu, misli na ceremonijalne zapovijedi – i oni to razumiju. Kad to spojimo s idejom koju sam iznio u ovoj propovijedi, a to je da je Božja dobrota važnija od Njegovih ceremonijalnih zapovijedi, i po kontekstu Davidove priče možemo zaključiti da je to istina. Moje osobno stajalište u vezi s ovim tekstom se promijenilo: Isus ovdje ne govori da je On veći od Hrama ili Mojsijevog Zakona, već vjerujem da Isus govori da je Božja dobrota (Mojsijev moralni zakon) veća od Hrama (Mojsijevog ceremonijalnog zakona) koji je Bog sam propisao. Drugim riječima, Božja dobrota Bogu samom važnija je i bitnija od svih religijskih praksi i njihovih pravila.

6.2. U evanđelju po Mateju Isus dalje nastavlja suočavati farizeje s njihovim lažnim uvjerenjima, u 7. stihu on im govori: *„Da ste upoznali što znači riječ: Više volim milosrđe nego žrtvu⁵, ne biste osudili ovih nedužnih.“* Pod „nedužne“ smatram da Isus govori o svojim učenicima. Hebrejska riječ za *milosrđe* je „hesed“, a hesed ima puno šire značenje od same riječi „milosrđe“. Sjećate se, na početku sam govorio o Božjem hesedu (§4.2.), i što u tom kontekstu znači ta riječ: „vjernost“ i „dosljednost“. Ali kad autori Biblije kažu da je Bogu draži „hesed“, a ne davanje žrtve, na što misle? Vjerujem da govore da je Bogu najvažnija orijentacija srca njegova izabranog naroda: *„Bog traži ‘hesed’ od vas, Izraela. Ako je vaše srce orijentirano na promicanje Moralnih zapovijedi Mojsijevog Zakona, ako je Jahve najvažniji u vašim životima, to će se vidjeti izvana. Vaša osobna obveza, kojom se u dubini bića obvezujete provoditi Božju dobrotu u svojim srcima, vidjet će se u životnim odlukama koje donosite.“*

⁵ Hošea 6,6

Bog želi da, kao i On, budete 'dosljedni' i 'vjerni' obećanjima koja su vaši oci dali na brdu Sion, kad su se obvezali ljubiti Jahvu: svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameću svojom i svom snagom svojom! To je najvažnije da razumijete, Izraele!"

6.3. I kako Isus zna da su njegovi učenici nedužni? Zna, jer vidi da njihove odluke odražavaju Božju dobrotu u njihovu životu. Riječi: „Obvezujem se ljubiti Jahvu svim srcem svojim, svom dušom svojom“ ugravirane su u njihova srca. Vanjski plodovi, njihova djela, dokaz su tome. I zato oni stoje nedužni pred Bogom.

JE LI DOPUŠTENO NA ŠABAT ČINITI DOBRO ILI ZLO?

7. U redu, vraćamo se u (Luka 6,5) „*Sin je Čovječji – nastavi im – Gospodar Subote!*“

7.1. Na kraju Isusovog odgovora On još dublje zadire u farizejska krivovjerja i govori im: „*Sin Čovječji gospodar je subote!*“ Što misli tom izjavom? Vjerujem ovo: sva Božja obećanja, koja je Bog rekao da će se ispuniti, intimno su povezana s dolaskom Mesije. Svi blagoslovi koje će izraelski narod doživjeti – da kao narod budu sveti, brojčano veliki, politički i ekonomski najjači na svijetu – ne mogu se ispuniti bez dolaska Mesije o kojem govore proroci. Mesija je glavni lik unutar priče koju je Bog, kao Autor, odlučio ispričati. Zbog Njega je sve stvoreno, radi Njega postoji sve što postoji – kako pisci u Bibliji znaju reći.

7.1.1. Zbog svega navedenog iznad, Isus farizejima poručuje: „*Tako i šabat koji slavite ne bi nikada postojao da Bog najprije nije odlučio za koga je šabat namijenjen. Zato je Mesija gospodar šabata. A vi, farizeji, znate da po svoj Galileji propovijedam da sam ja Mesija.*“ Drugim riječima, Isus im neizravno govori da je on Sin Čovječji, da je on Mesija kojeg čekaju, i da je on razlog zašto šabat uopće postoji.

7.1.2. Možemo samo zamisliti kako je ta istina zazvonila u ušima farizeja. Po daljnjem tekstu možemo zaključiti da su farizeji polako počeli osobno mrziti čovjeka zvanog Isus. Oni, u konačnici, nisu imali problem s time da dođe Mesija, ali povjerovati da je običan seljak iz Nazareta Sin Božji, Mesija koji ima doći – u to nisu mogli, točnije, nisu htjeli vjerovati.

7.2. Ok, idemo polako prema kraju: u Mojsijevom Zakonu postoje Moralne Zapovijedi i Ceremonijalne Zapovijedi. Moralne Zapovijedi su, na primjer: ne kradi, ne ubij, ne svjedoči lažno, ne čini preljuba itd. Ceremonijalne Zapovijedi su: svetkuj dan subotnji, prinesi žrtvu na žrtvenik, obredi čišćenja, obrezivanje muškog djeteta itd. Ono što moramo razumjeti jest ovo: Ceremonijalne Zapovijedi su u Božjim očima bile vanjski prikaz štovanja Moralnih Zapovijedi koje su urezane u srce jednog Izraelca. To je bila jedna od njihovih zadaća. Ako tako gledamo na stvarnost koju je Bog namijenio kad je dao Mojsijev Zakon Izraelcima, onda razumijemo da Moralne Zapovijedi uvijek imaju prednost pred Ceremonijalnim Zapovijedima.

7.3. Ponekad će se, i u životu Izraelaca tada i u našem danas, dogoditi situacija u kojoj će se naša ceremonijalna pravila sukobiti s Moralnim pravilima. Kad se to dogodi, morat ćemo razabrati što učiniti sljedeće. Kako ćemo znati što trebamo učiniti? Ono što su Izraelci trebali razumjeti tada, mi moramo razumjeti danas: univerzalna istina koja vrijedi od postanka svijeta pa do danas za sve ljude glasi – prvenstveno i najvažnije jest da mi, kao ljudi, prikazujemo i odražavamo Božju dobrotu u

svojim životima. To je najbitnija istina! Koliko je puta Isus rekao farizejima u Evanđeljima: „*Je li dopušteno na šabat činiti dobro ili zlo?*“ Isus je razumio da Mojsijev Zakon – to jest Bog – najprije od nas traži da vršimo Njegove Moralne Zapovijedi, i ako su one u koliziji s našim Ceremonijalnim Zapovijedima, u redu je dati prednost Moralnim. Drugim riječima: moramo prekršiti naša ceremonijalna pravila ako su u izravnom sukobu s Božjom dobrotom!

KOME ŽELIMO ROBOVATI?

8. Istina koja se odvijala u životima farizejske sljedbe itekako je prisutna u Crkvi već tisućama godina. Koliko je puta stradao pojedinac zbog pravila propisanih od strane crkvene sljedbe. Koliko je žena kroz povijest fizički propatilo od svojih muževa, a nisu ih smjele napustiti, iako su to vjerojatno htjele. Zašto ih nisu smjele napustiti? Zato što je Crkva rekla da, ako to učine, krše najsvetiji Božji sakrament – brak! – i da će, ako to učine, vječno gorjeti u paklu. Crkve su kroz povijest međusobno ratovale zbog svojih propisanih zakona, međusobno se progonile i ubijale jer su vjerovale da su baš njihovi Ceremonijalni obredi oni koji su potekli od Boga. Moglo bi se napisati stotine stranica o ludim, bizarnim i štetnim pravilima koja je Crkva kroz povijest zapisala, a koja su u izravnom sukobu s Božjom dobrotom.

8.1. Prije nego završimo s ovom propovijedi, želim ispričati jednu priču koja nam može pomoći razumjeti sve o čemu sam danas pisao. Riječ je o jednoj ženi, udovici s dvoje male djece. Vjerna je Bogu od svojih mladih dana, ljubi Njegove Moralne Zapovijedi, redovito ide u crkvu, nastoji u životu pratiti sve Ceremonijalne obrede koje njezina crkva propisuje itd. Nakon smrti njezina muža, financijska situacija bila je jako loša – ona i djeca nisu imali što jesti u kući. Odlučila se zaposliti kako bi imala za kruh, kako bi nahranila svoju djecu. Njezin posao tražio je da radi i nedjeljom. Na Uskrs nije mogla prisustvovati bogoštovlju, misi, i zbog toga su je neki u crkvi prozvali: „*Kako može raditi na tako sveti dan, kakva je to vjernica?*“ Ne tako davno, možda bi ta ista žena bila i na neki način progonjena od svoje sljedbe.

8.2. Neka svatko za sebe odgovori na ovo pitanje: je li ta žena u svojim odlukama odražavala Božju dobrotu ili je prekršila Božji Zakon? Kroz život ćemo puno puta morat odlučiti kome želimo robovati: Božjoj dobroti ili pravilima koja nam je Crkva propisala. Drugim riječima, moramo prepoznati kada se pravila naše sljedbe sukobljavaju s Božjom dobrotom i tada odlučiti kome želimo služiti – Bogu živomu ili izmišljenom bogu kojeg smo, kao i farizeji, stvorili po vlastitom svidanju.